СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕННИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 258. Джерзи Ситі, Н. Дж., понеділок, 4. листопада, 1929. VOL. XXXVII. No. 258. Jersey City, N. J., Monday, November 4, 1929. THREE CENTS.

БУВШИЙ СЕКРЕТАР ФОЛ ЗАСУДЖЕНИЙ

МАЄ ЗАПЛАТИТИ ГРОШЕВУ КАРУ В СУМІ $100,000 І СИДІТИ РІК У ВЯЗНИЦІ.

ВАШИНГТОН, 2. листопада. — Суддя Гиц відкинув відклик оборони Фола й видав виpок, на підставі якого має Фол піти до вязниці й заплатити таку суму, яку побрав від Догеня титулом хабара за винайм нафтових державних піль.

Судця додав, що був би засудив Фола на три роки тюрми й на грошеву кару в сумі $300,000, але має милосердя з огляду на хоробу й старечий вік Фола. Слухаючи слів судді, Фол ледви держався на ногах. А коли прийшов до себе, заявив, що він невинний. Всеж таки признав, що поступування Догеня, котрий „позичив" йому $100,000, не було етичним.

Фол апелюватиме до найвищого суду як останньої дошки ратунку. Судця Гиц подав, що він був би руководився просьбою суддів присяжних і був би відложив вязничну кару до часу, коли Фол був би прийшов до здоровя. Іншими словами, Фол не був би взагалі ті відсиджував, але $100,000 мусів би заплатити. Та виявляється, що Фол не має ні одного акра землі й не має маетку. Тому прийдеться платити кару його дітям або приятелям, або Фол буде змушений складати присягу убожества.

„СТРАНА СОВЕТОВ" У НЮ ЙОРКУ.

ЯКИХ 10,000 ЛЮДЕЙ ВИЙШЛИ ЗУСТРІЧАТИ РОСИЙСЬКИХ ЛЕТУНІВ. ПРИБУВ РІВНОЖ І ЛИНДБЕРГ.

ВЕЛЕЙ СТРІМ (Лонг Айленд), 2. листопада. — З Дітройту прилетіли до Ню Йорку довго ожидані російські летуни, котрі вибралися з Москви в подорож до Ню Йорку на своїм літаку „Страна советов".

Вже від ранку ждали великі товпи людей на приїзд літака. А коли він наллетів, кинувася його витати десять-тисячна товпа. Поліція не могла собі дати ради з цікавими й хоч з деякими поступала брутально, а инших арештувала, то всеташки це не помагало, бо люде хотіли доступити до літака, як тільки він зletить на землю. Дехто вже готовився виголошувати промови.

Це все бачив Симон Шестаков, керуючий літаком. Тому, злітаючи на землю, підніся знову вгору і зручно влетів до гангару, якого брами сейчас замкнено. В той спосіб вратував він не одного від нещасть, бо більше як певно, що богато людей під натиском товпи булоб упало під пропелери літака.

Летуни вийшли потім на дах гангару й відти дякували народови за привіт. В тім часі наллетів несподівано Чарлз Линдберг, вийшов на дах і зложив летунам гратуляції. Линдберга повитали бурею оплесків, а він подав, що ці оплески належаться російським летунам, а не йому.

„Страна советов" вилетіла з Москви дня 23 серпня, а дня 3 вересня прилетіла до Хабаровська на Сибірі. Потім летіла через Камчатку до Аляски, перелетівши через дуже небезпечний залив Берінга. З Аляски полетіли летуни до Сіетл, а відти до Окленд, Солт Лейк Ситі, а далі до Шикага. З Шикага полетіли до Дітройт, а відти прибули вчора до Ню Йорку.

ТАРИФУ УХВАЛЯТЬ КОЛО РІЗДВА.

ВАШИНГТОН, 2. листопада. — Нова тарифа не буде скорше ухвалена сенатом як десь коло Різдва, або Нового Року.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА СТАРІСТЬ.

ГОТОВО ПРОЙТИ В СТЕЙТІ ДЕЛАВАР.

МИЛФОРД (Делавар), 2. листопада. — Промисловець Алфред І. ді Пон поручив Миссис Волс з Линколн Ситі, щоби вона зібрала дані щодо фінансового незабезпечення людей у віці 65 літ і вище. Ді Пон робить заходи, щоби дати усім тим людям забезпечення й є певний, що це буде притокою, що стейтова легіслятура заявиться за таким забезпеченням, передаючи його в опіку стейтови.

РЕГІСТРАЦІЙНІ ОБМАНЦІ.

НЮ ЙОРК, 2. листопада. — Зприводу наближаючихся виборів на мейора й инші уряди арештовано 100 осіб, обжалованих за обманства при регістрації.

ВИТМКОВИЙ ВИБОРЕЦЬ.

НЮ ЙОРК, 2. листопада. — Джордж Шрадер, літ 32, з фаху інжинір, сміється з виборів і натовпу при голосованню. Бо сам він у своїй власній особі становить цілу виборчу округу. Так зложилося, що ціла 38 виборча округа лишилася без людей, бо будинки подемольовано. Остався тільки один Шрадер, управнений до голосования. На нього буде ждати комісія, зложена з чотирох людей, щоби відобрати від нього голос. Кошти його голосования виносять $240.

ВОЗДУШНА ХОРОБА.

НЮ ЙОРК, 2. листопада. — Найбільшою перешкодою у подорожованню літаками є для подорожних воздушна хороба, яка подібна до морської. Фундація Гугенгейма повела спеціяльні досліди над тою хоробою й свердила, що хоробу можна вилічити дуже простою методою. Ото треба держати добру вентиляцію в кабінах, а подорожним треба успокоїти нерви й у той спосіб усунути психольогічний підклад хороби.

ПРИВІТ ЖІНКАМ ВІД БИРДА.

РИЧМОНД (Вирджінія), 2. листопада. — Підчас балю у губернатора, коли танцювали давні танці з кольоніяльних часів, наспіла з полудневого бігуна радіова депеша з привітом від Бирда для вирджиньского жіноцтва.

НАПАД БАНДИТІВ НА УЛИЦІ В ТОРОНТО.

Чотири молоді бандити, якими мабуть командувала гарна і добре убрана жінка, напали 18 жовтня на грошевий трок броварового магазину на розі улиць Трініті й Істерн і стріляючи безпощадно до прохожих, які моглиб їм перешкодити, зрабували $2,600 готівкою та втекли. Бандити поранили кулями три особи, але не небезпечно. Бандити були приготовані до нападу на трок. Вони чекали на нього в автомобілю, спиненім у заулку. Коли трок надіхав, їх автомобіль загородив йому дорогу і бандити скричали до шофера, щоби зліз. Шофери простріляли обі ноги. Куля скалічила ногу також прохожому Мэгерови. В хаті в сусідстві був у гостині Василь Стефаник. Коли він отворив двері, куля також поцілила його в ногу.

І В ГІМНАЗІЯХ КРАДУТЬ.

Інспектор з румунського міністерства освіти, Стаматі, сконстатував у шкільному комітеті гімназій „Петра і Павла" в Плоештах зловжиття на пів міліона левів. Заряджено слідство.

І ТАКІ ДОЧКИ БУВАЮТЬ.

У Варшаві повісився 63-літній старець Шостак, котрого дочка на старости літ не хотіла удержувати й викинула на вулицю. Нещасний батько повісився.

НОВІ ЗЛОВЖИТТЯ НА СОТКИ МІЛІОНІВ.

Букарештенська „Діміняца" подає, що військовий державний прокуратор провадить тепер слідство в касі жандармського корпусу, де бракує багато міліонів.

Генерал Ганза провадить слідство в справі зловжиття при порохівнях, де державу обманено на 200 міліонів левів.

Товариство „Ферро-Хіміка", яке взяло на себе експльоатацію відпадків від военного устаткування, купувало в складах міністерства під покришкою нездібного матеріяду добрий матеріял, при чім державу пошкодовано на сотки міліонів. Слідство ведеться дальше.

СКІЛЬКИ ЗОЛОТА ЗІСТАЛОСЬ У БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА?

В послідньому часі західньоєвропейські часописи розбірають докладно повище питання. Звісно, що царське правительство було зібрало золотий фонд у сумі 2 міліярдів золотих рублів. Але в руки большевиків попало тільки 1 міліярд 200 міліонів. Де ділося ще один міліярд, то годі знати. За те судьба золота, яке попало в руки большевиків, точно знана. В році бльокади до 1922. р. вивезено в Швецію 645 міліонів рублів, в Швайцарію 3 міліони, в Францію 29 міліонів, в Злучені Держави 21 міліонів. Від року 1925 до останнього року вивезено міліярд золотих рублів. Цим робом вичерпано металічні запаси радянського Союза. Невеличкий останок, який держать у державному банкові, зовсім недостаточний, щоб служити забезпеченням червінця. Його курс є 2—3 рази нижчий за курс до війни.

БУВШОГО ПОСЛА БУДУТЬ СУДИТИ ЩЕ РАЗ.

В Оттаві відбувся новий процес бувшого посла до парляменту, Люіса М. Ожера, обвинуваченого, що він зналізував 17-літню дівчину, яка була удалася до нього за допомогою в винуканню урядової роботи. В першім процесі Ожера признано винним і засуджено на девять літ тюрми. Ожер вніс відклик проти сього засуду і апеляційний суд дозволив на повторне перепровадження розправи. Розправа перед Лавою присяглих скінчилася 18 жовтня, але коли присяглі судді відійшли нарадитися над своїм рішенням, показалося, що до однодушного рішення вони не можуть дійти. По сімох годинах спорів вони повідомили суддю, що не можуть погодитися; сім з них було за тим, щоби признати Ожера винним, пять були за тим, щоби його оправдати.

Новий, третій з ряду, процес Ожера відбудеться мабуть у січні.

НАГІНКА БОЛЬШЕВИКІВ НА МОНАСТИРІ.

З ініціятиви союзу безбожників на цілій території Радянського Союзу йде сильна нагінка на православні монастирі. Віділи радянської мілиції приневолюють черців забиратися з монастирів. Мілиція закриває монастирські церкви, а майно монастирів конфіскує. Як монахи або й само население супротивляється цим зарядженням, то їх арештують. В останньому часі большевики арештували кількана цятьох монахів у калужській губернії.

ПРАПОР ВЖЕ Є...

Хоча Злучені Держави Европи істнують ще тільки в проекті і навряд, чи колинебудь — на всякий випадок не швидко — будуть здійснені, то в групі пропагаторів цеї ідеї з графом Куденгове-Калергі на чолі, повстав проект прапору „U. S. E." („United States of Europe" на зразок U. S. A. — United States of America). Цей прапор то червоний хрест у жовтому колі на білому тлі.

ЗАГАДКОВЕ АРЕШТУВАННЯ У ВАРШАВІ.

Цими днями арештовано на Познанській вулиці у Варшаві жінку, одіту надзвичайно елегантно. Ця жінка проходжувалась по тій вулиці і була вельми нервова. На ще звернули увагу агенти поліції, які стояли поблизу, тай арештували її. Арештована подала перед поліцією польський заграничний паспорт на імення Анни Осипи Фрукс, уродженої в Моравським Берні. При ближчому обшуканні знайдено в арештованої ще два паспорти, про котрі вона не могла нічого певного сказати. Між ті річами, які дала на сховок на стації, знайшли кілька гільз від куль, замітки, що доторкаються воєнного воздухоплавства, та вирізки з газет, які містять статті про летичні справи. Політична поліція дійшла, що арештована на приїзд з Берліна через Берно та Катовиці, при чому подорож з Берна до Катовиць відбула на літаку. З Катовиць приїхала вона до Варшави поспішним поїздом. Заплутані відповіди та обяснення, які дала арештована, доводять, що в руки поліції попала агентка заграничної розвідки.

ТРАГІЧНИЙ ВИПАДОК.

Біля Козової, пов. Бережани, підчас пробних гарматних стрілів вибухло стрільно, котре розірвало на кусні гарматчика Осипа Дружка та важко ранило Петра Фляшовського.

ТРИ ДОБІ БЛУКАВ ПО ЛІСІ.

Три доби блукав по лісі Микола Мельничук, який тільки пять місяців тому приїхав до Канади. Мельничук робить у лісі в околиці Шабавка, в західнім Онтеріо. Коли оноді не прийшов на ніч до кемпи, зачали його шукати. Тимчасом він, виголоджений і перемерзлий, сам по трох днях мандрівки найшов свою дорогу.

ДУШОГУБСТВО ЧЕРЕЗ ЖІНКУ.

До тюрми в Кенора, Онт., привезено 17 жовтня Луку Решетовського, секційного формана зі стації Робінсон на сіенарський лінії, 31 миль на схід від Су Лукавт. Решетовський буде відповідати перед судом на обвинуваченя в душогубстві. Решетовський, кажуть, застрілив Кирила (Карл) Серну, иншого секційного формена із стації Берс Пєсс, на лінії між Порт Артур і Форт Франсес. Стрілянина відбулася в домі Решетовського, коли там прийшов Серна з одним приятелем і захотів поговорити з жінкою Решетовського. Решетовський не хотів впустити їх до хати, а коли Серна хотів добитися силою, Решетовський стрілив до нього і вбив його. Приятеля Серни, який називається Юрків, задержала поліція як важного свідка. При убитім, кажуть, найдено набитий револьвер. Якась неясна історія з жінкою Решетовського була причиною цілого клопоту. Оповідають, неначеб та жінка була в дійсности жінкою Серни, або що вона любилася з Серною, поки віддалася за Решетовського.

УРЯДОВО СТВЕРДЖЕНО, ЩО ЖІНКИ Є ЛЮДЬМИ.

Канадійські жінки є люде таксамо, як їх брати, батьки та чоловіки. Ствердив се вже понад всякий сумнів найвищий суд британської імперії — судівнича комісія королівської ради в Лондоні. Именно вирішила ся комісія відклик пятьох визначних жінок з Альберти проти рішення канадійського найвищого суду, який кілька місяців тому став на становищі, що в Канаді жінка не може стати членом сенату, бо канадійська конституція, або Закон Британської Північної Америки, говорить, що сенатором може бути назначений суд „особа" відповідних кваліфікацій, а в часі, коли сей закон укладали, під укваліфікованими особами не розумілося жінок. Судівнича комісія королівської ради відкинула се розумовання найвищого суду Канади, назвала його „варварським" і признала жінкам право засідати в сенаті Канади.

Своє рішення оловістила судівнича комісія королівської ради 18 жовтня зі спеціяльною церемонією. Звичайно комісія оголошує свої рішення тільки на письмі. Сим разом одначе лорд канцлер Великої Британії, лорд Сенкі, вважав за відповідне прочитати рішення комісії перед повним судом. Нехай світ знає і памятає, що канадійські жінки є люде.

ПОЛІЦІЯ ПОРАНИЛА ДВОХ ПОСЛІВ ДО ПОЛЬСЬКОГО СОЙМУ

ДЕСЯТЬОХ ИНШИХ ТЯЖКО ПОКАЛІЧЕНО ПІДЧАС ДЕМОНСТРАЦІЇ ПРОТИ ПІЛСУДСЬКОГО. УРЯД КОНФІСКУЄ ГАЗЕТИ, КОТРІ ПИШУТЬ ПРО ПОДІЇ В СОЙМІ.

ВАРШАВА (Польща), 2 листопада. — Підчас прикрашення гробів польських революціонерів, котрі полягли в боротьбі з царизмом, відбувся масовий мітінг на відкритому повітрі у варшавській фортеці. Коли з натовпу людей почулися образливі вигуки на адресу Пілсудського, поліція силою розігнала віче, вживаючи зброї проти обезброєного натовпу. При тім двох соціялістичних послів до сойму зістали потовчені поліцією, а крім того покалічено ще инших десятьох учасників віча.

Вся Варшава живе в напруженню зза подій у соймі, з приводу того, що Дашинський відмовився розпочати засідання сойму з причини присутности в нім узброєних офіцирів. Уряд конфіскує всі газети, котрі пишуть про ті події. 125 послів з так званого правительственного бльоку на франкційному засіданню ухвалили недовіря маршалкови Дашинському за те, що він не зробив засідання сойму. Вони говорять, що офіцири були дище в передпокоях сойму дятого, щоби віддати пошану своїому вождови, маршалкови Пілсудському, а передпокої є публичним місцем, бо там міститься почтовий відділ.

Не можна сказати, що буде в понеділок, коли то Дашинський призначив відкриття засідань сойму. Президент Мосціцький вихав з Варшави на недільний відпочинок. Столиця Польщі знову переживає нервові хвилі, очікуючи невідомих подій.

ПЕРЕДБАЧУЮТЬ ОЗДОРОВЛЕННЯ.

АНГЛІЙСЬКІ ЕКОНОМІСТИ СПОДІВАЮТЬСЯ, ЩО ОСТАННЯ КАТАСТРОФА НА НЮЙОРСЬКІЙ БІРЖІ ПРИНЕСЕ ЕКОНОМІЧНЕ ОЗДОРОВЛЕННЯ.

ЛОНДОН (Англія), 2 листопада. — Всі економісти та спеціяльна преса сходяться на тому, що економічне життя Америки скоро вичуяне від наслідків останньої катастрофи на нюйоркській біржі. Вона значно зменшить спекуляцію цінними паперами, що зробить біржу більше стійкою.

Крім того ця катастрофа знову поверне до Европи багато золота, яке було скупчене в Ню Йорку спеціяльно для спекуляції. Цей приплив золота назад до Европи у свою чергу полекшить економічні відносини там, даючи дешевший і свобідніший кредит для промислу й торговлі.

АМЕРИКАНСЬКА ЕКСПАНЗІЯ.

ПРОПОНУЄ АМЕРИКАНСЬКИМ КОШТОМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ У РІЖНИХ КРАЇНАХ.

ЕДНІБУРГ (Німеччина), 2 листопада. — Нюйоркчанин доктор Фунді, навязуючи до того, що Форд сказав, що Америка не почувала би великих утрат, коли би відмовилася від сдержання своїх репарацій з Европи, на спеціяльній лекції заявив, що Америка повинна всі свої репарації вжити на виховання дітей в Европі. Для цього потрібно утворити спеціяльну інтернаціональну просвітну комісію, в якій переважалиб американські громадяне, а та комісія мусіла би переводити виховання дітей в ріжних державах на рахунок американських репарацій.

На його думку в першу чергу треба давати освіту тим літям, що потерпіли у Світовій Війні, а також підготовлювати вчительський персонал для впровадження американських метод навчання в европейських школах.

ХОРВАТСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ-ТЕРОРИСТИ.

ЗАГРЕБ (Югославія), 2 листопада. — Поліція нарешті заявила, що арештовані нею двох Хорватів, у звязку з убийством чотирох детективів, не мають нічого спільного з комуністами. Вони є хорватські націоналісти-терористи.

Переслідування їх і арешт, що викликало вбийство детективів, ставлять у звязок з недавним таємничим вбивством властителя кількох хорватських газет, Шлегла. Він був приятелем короля Александра й піддержував його диктатуру. Вбито його на передодні призначення на становище шефа всієї преси в Югославії.

НАЦІОНАЛІСТИ ПОТЕРПІЛИ ПОРАЗКУ.

ТОЧАТЬСЯ ЗАВЗЯТІ БОЇ МЖ ВІЙСЬКАМИ НАЦІОНАЛІСТИЧНОГО УРЯДУ І ПОВСТАНЦЯМИ.

ШАНГАЙ (Китай), 2 листопада. — Націоналістичні правительственні війська потерпіли значну поразку в боях з повстанськими військами групи Куомінгу. Тепер націоналістичне правительство спішно посилає нові підкріплення на фронт. На всьому повстанському фронті точаться завзяті бої. З обох сторін у військах помічається розклад та деморалізація й окремі частини обертаються часто в банди звичайних грабіжників.

ВИСАДЖЕНО ПОТЯГ У ПОВІТРЯ.

ТОКІО (Японія), 2. листопада. — З Манджурії повідомляють, що там висаджено в повітря пасажирський потяг, який ішов з Харбіна до стації Пограничная. Двох пасажирів зістали вбиті й кількох тяжко покалічено.

Висадження потягу приписують терористам-комуністам.

КЛОПОТИ З НОВИМ ПРАВИТЕЛЬСТВОМ.

ПАРИЖ (Франція), 2. листопада. — Доручено вже третій особі формувати нове французьке правительство. На цей раз кандидатом на премієр-міністра поставлений Тардю, з групи Пуанкаре. Він також стрічає великі трудноші при сформуванню кабінету міністрів, бо серед своїх прихильників має велику скількість опозиціонерів проти Бріяна, а без Бріяна не може зібрати відповідної більшости для затвердження нового міністерства в палаті послів.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 34, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодинокс число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00

В Джерзи Ситі і Заграницею:
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

АМЕРИКАНСЬКЕ ЦАРСТВО МУСОЛІНІЯ

В американськім місячнику Гарпера появилася під таким заголовком незвичайно цікава стаття про розміри впливів італійського диктатора в Америці.

Виходилобн зі статті, що ні один американський Італієнець не чується безпечним перед довгою рукою фашистівського імперіялізму. Хочби як довго він перебував у сьому краю, се його не захороняє перед пімстою італійського уряду, зглядно його оруддя, яким є „фашистівська ліга" в Америці. Ся організація удержує для своїх „пілданих" школи, суди, простот ввесь уряд. Навіть податки накладає вона на американських Італійців, при чому кавалерів податкує дуже високо, по відомій політиці італійського уряду.

Фашистівські агенти слідкують за людьми, уряджують бойкоти, застрашують усякого, що не годиться з фашистами. Вони захопили найбільше італійські запомогові організації. Лишень дві італійські газети не стоять під їх упливом.

Коли хто важиться не піддаватися впливам фашистів, то фашистівський уряд у старому краю підшукує способи, щоби зі старого краю вимусити на людях в Америці уледгість для фашистів. Робиться се звичайно в сей спосіб, що арештується кревняків або приятелів американського антифашиста та держиться їх у тюрмі доти, поки американський Італієнець не піде на руку фашистам.

Коли американський Італієць відвідує старий край, то фашистівський уряд дивиться крізь пальці на його військовий обовязок, якщо він прихильник фашистів, але зараз бере до війська як дезертира, якщо він противник фашизму.

Американські газетяри, пишучи про сю політику фашистівського уряду, не можуть здержатися від кпин над своїм власним урядом і своїми капіталістами. Сі дали Італії позичок на 300 міліонів долярів, без яких фашистівський уряд не мігби просто існувати. Позичених в Америці грошей італійський уряд уживає на ведение тут імперіялістичної й мілітаристичної пропаганди, зверненої проти Америки, а сп про се досі ні словом не сказала. Американський уряд теж мимоходом піддержував сю пропаганду, коли він дав Італії лагідні умови для сплати воєнних позичок, затягнених в Америці.

Американське громадянство робить добре, коли питається тепер уряду, що він скаже тепер на се американське царство диктатора Мусолінія.

З „ОРГАНІЧНОЇ ПРАЦІ" В РІДНІМ КРАЮ

(Оригінальний допис „Свободи").

I.

Про трудности, роблені нашому кооперативному рухови.

Великий український учений економіст, **проф. М. Туган-Барановський**, зазначив яко головну рису кооперації: **оборону інтересів праці та боборюання нетрудових зисків.**

Сказав він це ще перед роками, а тепер і міжнародні кооперативні організації стають на цьому самому становищи.

І так **Міжнародний Кооперативний Конгрес у Стокгольмі** в р. 1927 в резолюції про взаємовідносини між кооперіціями міських споживачів і хліборобів висловився так:

„Як кооперативи міських споживачів так і кооперативи хліборобів змірюють до спільної мети, а саме до **зменшуваня нетрудових доходів**, що громадження власних капіталів, до вирівнування в межах власної організації обопільної виміни надбань і до здійснення **справедливійшого поділу овочів праці та ощадности.**

„Спільність кінцевих цілей вказує на те, що оба види кооперації, і споживча і сільсько господарська, незалежно від спеціяльних завдань, яким служать — обороняють інтереси однакового характеру".

Дуже характеристичним є і це, що сказав **„Міжнародний Кооперативний Союз"** у своїй відозві, взиваючій до обходу **„Дня Кооперації"** дня 6. липня ц. р.:

„Метою кооперативного руху є **побудованне нової культури** на засадах справедливости, рівноправности і братерства і на непорушнім прав кожного члена суспільности добиватися свойого **визволення від кождочасного соціяльного** лиха шляхом **вільного єднання** з подібними собі иншими громадянами".

Як бачимо — гарні це та далекосяглі цілі, а що наш народ хліборобський, то цікавим буде для нас довідатись, що в справі кооперації ухвалив **міжнародний хліборобський конгрес**, який радив цього року в Букарешті в червни. Цей конгрес ухвалив именно одноголосно:

„Кооперативні організації продуцентів і споживачів мають спільну мету: **усунути перевагу капіталізму над людською працею і утрудняти** роблення незаслужених зисків. — Конгрес длятого визнає потрібною співпрацю обох видів кооперації у їх обопільному інтересі".

Всі ті виказки і ухвали походять від народів політично незавісимих, народів, що не потребують доперва боротися за свою державність. — Щож доперва говорити про народи поневолені, як наш, дарма, що він такий великий! Для нього справа кооперації має в десятеро більшу вагу як для других народів, що є своїми власними газдами на своїй власній землі.

І наші противники пронюхали добре значіннє кооперації для нас та стараються по змозі здержувати та утруднювати нашу кооперативну роботу. Відноситься це передовсім до тих земель, що були перше під царським правлінням, а тепер попали під владу Польщі. У тих землях бушує по душах урядовців все ще старий царський чиновничий дух і вони переконані, що самі ставши на місце царських ступайків — мають і вони в тім самім дусі „уржендувати", держачися засади: **„па сьому бить!"**

І так головною їх і засадничою штучкою є: не затверджувати статутів даного товариства, чи там **відмовляти зареєстрованння** його. Дотичний староста покликується на якийсь розпорядок іще з 1919 року (то є з часів воєнних!), той каже, що статути не відповідають „вимогом" цього розпорядку, хоча цілком не наводить, яким то именно „вимогом" статут не відповідає.

Основники роблять очевидно відклик до воєводи, а цей „з густом" затверджує постанову старости, покликуючись знову на артикул 93. розпорядку з 1928 року про поступованнн адміністраційне.

Правда і це, що ви можете внести по тій причині скаргу до Найвищого Трибуналу Адміністраційного у Варшаві, але в цей спосіб ціла справа проволічеться на цілий рік, або й більше, а висліл однако нецевний. А непевний він зосібна ще й тому, що „влада" — як сказано — не каже, в чім саме статути не відповідають „вимогом", так, що не знати навіть, як поборювати ті постанову, яких отже аргументів ужити.

В Галичині очевидно рівнож „владае" в лоті чола бориться з українським кооперативним рухом, хоча властивб самі не вміли би сказати, по що і на що вони це роблять.

Шість і пів міліона Українців у Польщі Поляки не вигублять, до якоїсь глупої революції їх не спровокують — отже на що властиво ті безпеєстанні „дзюги": заборони, розвязування, завішування і таке инше?

А щодо трудностей, роблених кооперативному руховиі — то возьмім хоч-би ось таку подію:

Калуський Повітовий Союз Кооператив рішив у цім році відбути кілька районових кооперативних свят.

На день 22. вересня ц. р. заповіджено Кооперативне Свято і посвяченне кооперативного дому **„Підгірської Спілки"** в селі **Перегінську**, долинського повіту.

Перегінсько — це велике підгірське село, що ним і подобає радше на місточка, а розрослося воно завдяки великому деревному промислови та недалеким копальням нафти. Це село обсіла хмара чужих купців, що немилосердно використовують наших робітників та селян.

Кооперативна „Підгірська Спілка" зачала гарну діяльність та вибудувала кооперативний дім. До цеї кооперативи почали горнутися громадяне, щоби охороннти себе перед визиском усяких куччиків-спекулянтів.

В неділю, 22. вересня, мало відбутися **Кооперативне Свято** та посвяченне кооперативного дому. Та ані свято ані посвяченне не відбулося, бо на передодень приготованого свята, в суботу, 21. вересня, долинське **старостно заборонило** його. З якої причини — ніхто не знає, бо заборона на письмі не видано, лише устно.

На Свято зїйшлися доколичні селяне, прихав делегат з Ревізійного Союзу у Львові та делегат Повітового Союзу в Калуші. Очевидно, лиш о**буренням і озлобленням** наповнилися серця зібраного народу — можна собі легко представити. Зрозумілим є також, проти кого те обурення було вимірене, а коли „владзе" власне їе задумали були осягнути своїм „поступовапнем" — то можуть бути цілковито вдоволені з нього. Побудзене до погарди і ненависці" певно ніхто не годен так справно виконати, як власне вони самі це учинили.

Річ певна — такі трудности та заборони не є нічим приємним для народа, що хоче поліпшити свою долю і добротися до якогось гарнішого, культурнійшого життя. Але власне трудности того роду загартовують його та отвирають йому очи, де властиво шукати ворогів, хто тому противний, щоби він став своїм власним газдою на своїй землі.

Кооперативна робота — це справа реальна; це вже не лише самі поклики „до роботи" — але це **вже таки робота сама.**

І власне тої **реальної**, намацальної роботи бояться наші **„вороженьки".**

Робота цього роду, це **організація нації**, це поширення національної свідомости до самих глибин народної стихії.

Народ, зорганізований кооперативно, є взагалі **зорганізованим народом**, то значить: не дасть себе повести на шнурку, мов темний віл, чорт зна в котрий бік, та не буде тягнути чужого тріюмфального воза, але як і дасть себе запрягти — то лише у службу свої власній Вітчині.

Одним словом, яка-б це і не була організація, хоч би лиш організація для спільного закупна і продажи дріжджів — то вже тимсамим, що це **організація** — вона є чимсь противним і небезпечним для наших „вороженьків", і вони тому її стараються не допустити до неї, а коли вона таки чось зліпилася до купи — то вони раділи би розбити її, або бодай ослабити і звести на нінащо.

Та нашим обовязком є знову пізнатися завчасу на затіях і підступах противників наших, а подвоївши і потроївши нашу енергію і завзяття — таки допровадити до того, що корисне і спасенне для нашої нації, та що обезпечує її щасливійшу будучність.

Д-р Кирило Трильовський.

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ

ЗІ СЛОВАМИ ДО СПІВУ.

на пяно зложив

ВАСИЛЬ БАРВІНСЬКИЙ

ВИДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ НАКЛАДНІ

С П И С:

Гей, там на горі Січ іде.
Ой, ішов я вулицею раз, раз.
Ой, ходить сон.
Лящіка, лящіка
Сій, і не гаразд
Вийшли в поле косарі
Ой, і зрада
Ой, не рости, кропе
Ягіл, Ягілочка
Ой, там за Дунаем
Заклянся Лящіки, гей!
Ой, ходила дівчинонька берізком
Чи ти вірно мене любиш
Добрий вечір, дівчино
Зеленее жито, зеленее
Гей, гук, мати, гук
Ой, сяду я, сяду
Ой, не світи, місячеиьку
Половина саду цвіте
Ой, довгож я
Ой, і горе, горе, гей!
Ой, перепелиця
Дума про смерть Ничая
Був пан Сава

Пісні з Поділля, Холмщини і Підляшя
Уже сонечко заходило (Числа 26—32 слова при нотах).
Були ми с юбі (Чис о 34 слова при нотах).

Пісні з Закарпаття.
Кед я младу чепіла
Боже, Боже
Янчик, Янчик
Коляда (Ізрівнай, Боже, гори, долини

Ціна $1.00.

Головний склад у книгарні „Свободи".
„SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Іван Вазов.

СВЯТОСЛАВ ТЕРТЕР

(Історична повість із часів боротьби за волю Болгарії).
(З болгарської мови переклав Михайло Проник).

(25)

— Так, добре зробив Темір, як сказав войовникам на Царевеці, що ми йдемо до Крену, до Елтімира. Тепер певно погоня шукає мене біля Старої Планини.

— Дай, Боже, щоби ви тепер добилися до Варни, а відтам уже легко до Царгороду.

Смілець усміхнувся гірко.

— Я вже пятий болгарський цар, що шукає поратунку в Царгороді.

— Андроник радо прийме тебе.

— О! Я й не сумніваюся! Він може навіть більше зробить, може порадить мені вертати у Тирнову з грецьким військом.

— То буде дуже гарно.

Смілець зітхнув.

— Я радби остатися в Болгарії.

— Ти, пане, лише як цар можеш бути в Болгарії. Для здетронізованої голови нема місця у цій країні.

— Так, справді — додав задуманий Смілець.

— Прийми грецьку поміч.

Смілець повертів головою.

— Костядине, моя пісня відспівана!

Смілець був зовсім зломаний, ним заволоділа повна зневіра.

— Але чи до моєї мандрівки люди приготовані?

— Пять моїх узброених слуг піде з вами. Вдаватимете купців.

— А Марія?

— Вона також мусить переодягтися за мушину. Жаль мені, що мусить їхати кінно, а вона до того непризвичаєна.

— Треба привикати до всього, Костядине.

В тій хвилі вийшла Марія. Вона зовсім очорніла. Її опалі, мясисті лиця вкривали моршини, яких не закривало білило. Лише блистіли їй так як передше, але на них видно було сліди сліз. Була в одязі, що його дала їй боярина.

— Прокляті Болгари! прокляті! — говорила до чоловіка по грецьки, не зважаючи на те, що її чує Костядин.

— Тихо будь, Маріе!

— Ах! Як ми пімстимося! — говорила, а очи її горіли страшною люттю. — Наш вуйко, Андроник... Я йому скажу, коби ми лишe вже раз станули в Царгороді.

— Мовчи, Маріе! Насамперед мусимо там зайти, а щойно тоді будемо говорити — сказав Смілець із болем.

— Вони не забули ще Марії Константина. Тіха... А століття попамятають Марію Смілецеву жінку... О, страшні часи настануть тоді!...

— Дурниці плетеш! — зганив її Смілець.

Марія розридалася, закрила лице руками.

— І все той Святослав! Усе терпимо через того Куманця — плакала.

— Не плач, а йди переодягнися. Поідемо.

— Ах! — зойкнула Марія, втратила притомність і впала, але Костядин піддержав її.

— Найсніша пані — сказав — вияви більше відваги... Ходім до моєї жінки. Треба приготовитися до подорожі.

Потім випровадив її. На подвірі коні били копитами об каміння, служба накладала на них річи збігців. Вони мали пуститися в дорогу крізь непристуиний гущавину нинішньої Тузлі.

Трагічний кінець.

Нинішні тузлянські ліси були в тих часах більші, густіші і дикіші. Їх дикі частини подорожні переходили з острахом. Повно хижих звірів, були неприятні та небезпечні для тих, що не боялися запускати в гущавину, яка від століть не знала сокири.

Крізь цю гущавину вилася лише одна вузка стежка, куди кінні подорожні могли передістатися кінно. То була та сама стежка, що переходила через Нягово.

В балці, повній зелені, при доріжці була криничка, де подорожні гасили спрагу свою і своїх коней.

Напротн, в гущавині, скрилася тепер Радоілова дружина разом із Богором.

Царила така тишина, що навіть звірінькання птахів не переривало її.

Богор випалив вірлиний зір у доріжку.

— Може перейшли куди инде — сказав Радоіл.

— Пішли туди, таж їх слідкували наші.

Опришки говорили про добичу.

— Клунок був на кони гвардійця — говорив один.

— Ні, на чорнім кони, на якім їхав один із Костядинової служби.

— Там мусять бути дорогі річи — додав третій.

— Воєвода сказав, що цілий клунок наш, він візьме лише Татарина.

Богор, як почув це, відізвався:

— А Смілець до мене належить!

— Пст! — роздалося.

В тій хвилі появилося на стежці девять кінних іздців. Їздні тріводно оглядалися. Як побачили, що довкола пустка, спокійно зійшли з коней, щоби їх напоїти.

Смілець поміг Марії злізти з коня.

Вона була зодягнена по мужеськи. Сіла біля криниці на камени, плечима до опришків.

Смілець розмовляв із Теміром. Цей стояв і розглядався довкола. Гвардієць подав Марії посудину з водою.

Пятьох Костядинових людей поїло коні.

На даний Радоілом знак опришки кинулися на подорожніх.

— Втікайте! — крикнув Темір і добув ятаган.

Та вже було запізно.

Смілець скаменів, як побачив грізних опришків.

— Не рушгеся! — крикнув Іван.

— Дамо викуп! — відізвався Смілець. Готов був віддатися покірно в руки напасників.

Та ще більше налякався, як побачив, що до нього підходить Богор із ще одним опришком.

— Ти мій бранець! — крикнув кат і схопив його за руку.

Марія плакала, непритомна з переляку.

Двох опришків пильнувало її, инші схопили оставших.

— Чого боїшся, Грекине? Ми не нападаемо на жінок — сказав Радоіл, як вийшов із гущавини.

Тут несподівано Темір кинувся з ятаганом на Богора і на другого опришка, які держали Смілеця.

З огляду на такий ненадійний і хитрий напад Темірa два Радоілові товариші добули шабель і мимоволі подалися взад.

Татарин, наче хижий звір кинувся на них, але стрінувся нараз із пятьма шаблями. Відскочив, відбиваючися зручно, лише його ятаган дзвонив по вістрях шабель противників. Один із них упав ранений. Темір відступав у гущавину, хотів у ній ратуватися.

Нараз окружило його ззаду ще чотирох опришків. Зверпувся проти них, попихав їх у гущавину. Страшна його зброя лискавкою літала у повітрі. Та небаром найшовся в залізному обручі. Добре вимірений удар повалив його на землю. Опришки обскочили його.

—Не вбивайте його! — крикнув Радоіл і підійшов до них. І ще в пору здержав їх.

Почулився над раненим Татарином.

— Ще жиє. Ви зранили його в руку.

Справді гаряча кров текла з правого рукава Татарина. Инші опришки держали гвардійця і Костядинових слуг.

— Звяжіть його! — приказав Радоіл, підходячи до цих останніх.

— Вертайте до вашого боярина, розкажіть йому, що ви бачили, відпровадьте також і Марію.

Потім дав знак своїм людям і сказав:

— Ходімо!

Ввійшли в ліс із Смілецем і, звязаним Теміром. Забрали зі собою й коні, а також клунки втікачів. З поляни вже було чути крик Марії. Та небаром і її голос не доходив, бо опришки повели полонених далеко в гущавину.

Смілець із жаху був майже мертвий. Двох людей вело йому попід руки.

— Пощадіть! — стогнав благаючо.

Радоіл глянув на нього без співчуття.

— А ти мав співчуття над Святославом, рабе татарський? — крикнув.

І дав знак задержатися.

Вони були тепер на невеличкій поляні в глибині чорного бору.

— Хлопці, буде суд! — озвався Радоіл.

Опришки обступили Радоіла та Смілеця. Окровавлений, дріжучий Темір стояв за Смілецем і поглядав перед себе дико. Подобав на розюшеного бика, закутого в залізні кайдани.

— Богорé, скажі: тепер, як то було! — сказав Радоіл до ката.

Богор розказав докладно, як Темір намовив його з Кумацен і Мардохаем убити князя.

— Чи то правда? — спитав Радоіл - Теміра.

— Так — відповів глухо Темір.

— Хто тобі дав такий приказ?

Темір мовчав, очи впялив у землю.

Радоіл звернувся до Смілеця:

— Тепер ти говори.

— Дам вам як викуп усе, що маю в Тирнові і в Румунії. Лише пустіть мене.

— Смілецю, можеш підкупити твоїх боярів!...

— Змилосердіться! — прошептав Смілець.

Радоіл більше не допитував. Суд закінчився тою страшною а простою процедурою. Пошептав щось із товаришами, а потім сказав до Богора:

— Богорé, нам спішно. Роби, що до тебе належить!

То був присуд.

Смілець глянув на Богора. Звіряче лице ката-опришка викривилося побідно.

Нещасний бранець застиг.

Богор добув широкого ганджара.

— Клякай! — крикнув на Смілеця.

(Дальше буде)

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ШИКАГО, ІЛЛ.

„Невольник" на сцені.

В Шикаго на Савт-Сайді на здгал тишина. Хоч народу нашого там чимало, життя там немає. Лише в неділю народ ліе до церкви, та й на тому й кінчається. Звичайно й до церкви треба йти віддати Богу що боже, але треба віддати й народови, що народне. А чи так воно є? На жаль ні! Просторі парохіяльна галя стоїть в неділю пустою. Сторонній чоловік думав би, що там кипить життя, даються театральні вистави, уладжуються забави і т. п., на цілі церкви й народу. Бо на щож ті народ збирав? Дехто пояснює це тим, що мовляв у нас нема кому вчитися до праці, нема театральних сил тощо. Звичайно це може й правда, але „святі горшків не ліплять". Хто знає чи нема серед савтсайдських парохіян здібних людей до всякої праці, треба лише хотіти взятися до праці тим людям, які є на чолі української католицької церкви на Савт Сайді.

От існує собі на Савт-Сайті Демократична Січ. Належать до неї такі громадяне як Жовірчак, Гіжовський, Гірняк, Шумовський, Саган й інші. Це пересічні українські громадяне зовсім не артисти, але дуже рухливі і працьовиті. Час від часу збереться, рада в раду і все щось влаштовують, з чого дохід іде на старокраєві цілі. Правда, ті люде голосу, на жаль, в парохії не мають, а як би мали то тоді й життя інше там велосяб, так як це буває-ло в ті часи, як вони в парохії голос мали. Члени Січи читають „Свободу", яка ввесь боже рік закликає до збірок на рідну Школу, Інвалідів, Просвіту, У. В. О., й по перечитанню заклику дійсно збирають жертви.

От в неділю 20. жовтня заходом Демократичної Січи на Савт-Сайді і учителя С. Мусійчука виставлено історичну драму „Невольник". Правда, це штука поважна й затяжка для акторів Січи, але вони не залякался, набрали відваги, приготовилися й відіграли цю гарну штуку не зле. Було присутних на галі около дві сотні людей. Представлення відбулося в чеській галі, а українська парохіяльна галя була в цей час незанятою. Чехам треба було за галю заплатити яких 50 долярів, а чи краще би було як би тих 50 долярів розділено між українських інвалідів в старім краю і парохію по половині? Судіть самі сват-сайдські парохіяне. Не знаю кільки було чистого доходу з підприемства, досить того, що дохід призначено для У. В. О.

По представленню відбувся баль для молодіжи. Весело забавився народ, на народну цілі жертвував, ну й навчився чогось, бо бачив на сцені, як в старовину наші козаки йшли сміло на ворога за народ й за віру Христову.

Тому закликаю Вас, демократичні Січовики до дальшої праці, до дальших примірів для Шикаго, Савт-Сайду, як треба працювати.

Ес-Ка.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Із студентського життя.

В Дітройті є богато організацій, товариств та кружків; є також і Студентська Громада ім. Г. Скороводи. Дітройтські Українці можливо думають, що в Громаді нема жадного життя. Воно й правда, що на таку велику імміграцію великого числом Студентська Громада та богато дечого зробити для Українців. Повище згадана громада більше робить для української справи між іншими народами, як же товариство в Дітройт. Я спеціально хотівби описати, що члени Громади занялися отсими виступами:

Перший сеї осени був на збіранню студентів, котрі репрезентували більш як десять національностей. Програму на сей вечір давали українські студенти, котрою завідував студент Іван Іванчук.

Виступ зробив велике враження на присутних, а також зацікавлення до Українців. Пояснення про українську пісню та національні танці укладу артиста Авраменка дав студ. Іванчук, а також про теперішне положення українського народу та його боротьбу за національне визволення. Вірю, що має більше значіння для нас вияснювати рідну справу між свідомим чужинецьким елементом.

Другий виступ був даний на „Конвокації" в Дітройт Сіті Каледж 22-го жовтня с. р. Програма була слідуюча: 1. Виклад в англійській мові, „Хто є Українці" — д-р Іван Яців; 2. Українське скрипкове сольо, відіграв добр. Попель; 3. Два дуети: „Чорна хмара" й „Звідки ти взявся" відспівали добр. Рихлівська і добр. Явний; 4. Вязанка українських танців: і Гопак, Гайдамака й Запорожський герць відтанцювали учні школи ім. В. Авраменка під управою студента Іьана Іванчука.

Тепер хочу сказати дещо про поодинокі точки програми. Виклад д-ра Івана Яціва (котрий не жалував труду, а приїхав з Анн Арбор, щоб помогти української справі) був дуже річевий й старанно оброблений та дав до зрозуміння професорам і студентам, що є такий нарід як Українці. Треба нам більше таких доктрів-патріотів як д-р Яців, щоб наша справа була ясна для инших народів. Український скрипак, доб. Попель, доказав, що є дійсним артистом, тож не диво, що зробив велике враження на збіранних. Дітройтські музичні авторітети кажуть, що ані між Українцями ані між Поляками нема артиста, щоб дорівнав молодому Попелеви. Два дуети доб. Рихлівської й доб. Явного зробили не менше вражіння на присутних. А про українські танці не потрібно розписуватись: вони все захоплюють публику. Маленькі танцюристи зі школи ім. В. Авраменка, як звичайно, вивязалися знаменито.

Це лише одна з трох місцевих шкіл, що є добре зорганізована та найбільше виступає перед Американцями. Не диво, що студенти мусять добирати сил, коли прийдеться давати велику програму, а се тому, що не всі члени рівно працюють. Особливо багато труду доклали Осип Луцейко й Іван Іванчук при зорганізованню Громади, над чим вони й далі працюють. Вірю, що їх праця не піде намарно.

Конче треба, щоби родичі зрозуміли, що їх діти, котрі ходять до вищих шкіл і до університетів, потребують товариства, де малиб одиноку нагоду познакомитися з українською мовою, історією й літературою. Таким товариством в Дітройт є Українська Студентська Громада ім. Г. Скоровади, куди повинні належати всі студенти-Українці міста Дітройту.

Мих. Іванчук,
пресовий референт Студ. Гр.

АЛЕНТАВН, ПА.

Маємо українського лікаря.

Хочу поділитися з шановними громаданами Алентавну і околиці новиною, що в нашій місцевости отворив лікарський офіс під числом 522 Chew St., Allentawn, Pa., Українець, д-р Михайло Шквір. Щоби шановні громадяне більше пізнали д-ра Шквіра, то я позволю собі написати, що д-р Шквір родився 1898 року в майнерській околиці в Мекаду, Па., як син бідного майнерського робітника, котрий опісля став постмайстром, держачи цей уряд через 16 літ в місточку Мекаду. Родичі доктора Шквіра мали семеро дітей і всім дітям дали освіту. Найстарший син Іван є адвокатом і постмайстром в Мекаду, другий Антін є священником, а наймолодший є доктором.

Д-р Шквір скінчив публічну школу і гайскул в Мекаду. Також ходив до української школи де я був тоді учителем. Відтак покінчив з відзначенням Penn. State College, Philadelphia College of Pharmacy де отримав степень Ph. G., в University of Penn. дістав В. S., а в Halineman Medical College отримав степень М. D. По скінченню медичних студій практикував в пітсбурській шпиталю Intern Homeopatric Hospital. В часі, коли ходив до школи, був через два роки учителем в West Point College, як також перебув два роки в летничій армії в часі світової війни.

Пишучи тих пару стрічок, хотів я представити шановним читачам, де й які д-р Шквір кінчив школи.

Ми, Алентавці, витаємо доктора Шквіра в нашій місцевости і бажаємо йому як найкращих успіхів.

Гр. Пипюк.

Допитався.

— Що маєте від свого дівого життя? — спитав якийсь журналіст Бернарда Шова.

— Високу старість — відповів письменник.

ЖЕРТВИ НА СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА

Жертви, зложені в липні 1929 р.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Знайомі і приятелі гр. Пашковських устроїли в честь їх 10-літнього подружжа несподівану гостину, на якій гості не забули і за Сиротинець У. Н. Союза. На поміяк гр. Н. Задерецького жертвували: І. Пашковський, А. Федірко, П. Чайка і Н. Задерецький по 1 дол.; В. Букартюк, П. Караван і А. Томсон по 50 цнт.; дрібними $2.60. — Разом $8.10

БОСТОН, МАСС.

Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 374 У. Н. С., уладило дня 18 березня 1929-р. баль, з якого чистого доходу було $16.00

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ.

Теодор Гайда, член 64 від. У. Н. С., жертвував $1.00

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Жертви, зібрані членами У. Н. Союза	$ 25.10
Процент від депозитованих грошей	„ 853.64
Процент від чекового конта	„ 12.88
Разом	$ 891.62
Попередно оголошено	„ 44,685.72
Разом	$45,577.34
Розхід за липень	„ 60.00
Остається в банку	$45,517.34

Жертви, зложені в серпні 1929 р.

ГЕЙСТІНГС АН ГУДСОН, Н. Й.

Члени тов. ім. Тараса Шевченка, від. 6 У. Н. С., жертвували (жертви збирали: М. Мигаль, С. Коник і С. Топельницький): М. Фідів і В. Плетеник по 2 дол.; С. Борис і І. Пендерецький по $1.50; В. Фидрик, І. Палиця, М. Мигаль, А. Воробель, А. Мигаль, С. Топельницький і Т. Лисиканич по 1 дол.; І. Щур і С. Фидрик по 50 цнт., — Разом $15.00.

Не члени жертвували: Ю. Стадлер і А. Сахарко по 2 дол.; М. Новицький $1.50; С. Всякий, М. Черкалюк, Н. Голуб, Ю. Марцінкевич, М. Гаранський, І. Яцинович, Е. Карповин, Ю. Кулакович, М. Муха, І. Короташ, В. Лоджій, К. Копач, Г. Заборонка, А. Ціхоцька, Н. Ябчаник, І. Мурайка, С. Васильчук, Ю. Кулча, П. Туровський, М. Кулеба, С. Серединський, Г. Думич і Т. Гірич по 1 дол.; М. Рякочий, Д. Карсміт, П. Сомар, Н. Петрух, М. Дмишко, Ю. Андилевич, Г. Олійник, Н. Ригаркевич, К. Пиріг, Д. Русак, С. Максимців, Н. Курат, Ю. Бичкевич, Ю. Чарновський, М. Лисцовський, Г. Богдан, П. Мод, В. Чарнець, К. Борисків, Т. Чемка, Ю. Кушнір, С. Островський, Т. Сорокан, Я. Палащук, Г. Гоневер і В. Богдан по 50 цнт.; С. Гудий 45 цнт.; дрібними $4.50. — Разом $46.45. — Загалом $61.45

БІНГЕМТОН, Н. Й.

Тов. Запорожська Січ, від. 21 У. Н. С., жертвувало: З представлення „Чия дитина?" $40.43; з пікніку $34.86; слідуючі члени зложили по 4 дол.: Т. Смик, І. Білас, Н. Коцан, П. Левкович, Т. Миник, С. Підчемний, Л. Смик, П. Садовець, С. Грех, Н. Білецький, М. Гулячок, Т. Піндзьола й І. Мельник. — Разом $13.00. — Загалом $88.29

СТ. ФРАНСІЗ, МО.

Бр. Благовіщення Пресв. Богородиці, від. 50 У. Н. С. у Деслодж, Мо., устроїло на дохід Сиротинця баль, з якого було чистого доходу $55.10; Павло Голдак жертвував 1 дол. — Разом $56.10

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Відділи, члени і не члени У. Н. Союза жертвували	$ 205.84
Попередно оголошено	„ 45,517.34
Разом	$45,723.18
Розхід за серпень	„ 60.00
Остається в банку	$45,663.18

УВАГА! АСТОРІЯ, Л. АЙ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

АРТИСТ-БАЛЕТМАЙСТЕР

ВАСИЛЬ АВРАМЕКО

ВІДКРИВАЄ В АСТОРІЇ, Л. АЙЛЕНД

ШКОЛУ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ТАНКІВ

й на початок праці дасть інформаційну лекцію про „Відродження Українського Національного Танку, яка відбудеться

У ВІВТОРОК, ДНЯ 5-ГО ЛИСТОПАДА 1929 РОКУ

в годині 7.30 вечером,

В ЧЕСЬКІЙ САЛІ, при 29-19 WOOLSEY AVENUE, ASTORIA, L. I.

Українці! Приходьте всі на лекцію! Вписуйте своїх дітей до школи, де вони навчаться наших прекрасних українських танків на честь Вашої громади! Кличте Ваших знайомих! 258

УКРАЇНЦІ! ЧУЙНО! УКРАЇНЦІ!

У ВІВТОРОК, 5. ПАДОЛИСТА (NOVEMBER) СЕГО РОКУ

відбудуться

ВИБОРИ

ДО МІСЬКОЇ РАДИ

ЖАДЕН УКРАЇНЕЦЬ НЕ ПОВИНЕН ЗАСПАТИ СЕГО ДНЯ.

Спіщіть до виборчих льокалів та голосуйте на републиканських кандидатів, котрі займаються як слід управою міста, важною для кождого мешканця міста.

Републиканська ліста буде находитись на другім місці на виборчій машині і буде означена знаком американського орла. Тож голосуйте:

НА МЕЙОРА ..... F. H. LA GUARDIA

НА КОНТРОЛЬОРА ..... HAROLD G. ARON

НА ПРЕЗИДЕНТА РАДИ ОЛДЕРМАНІВ .... BIRD S. COLER

Виберім їх, а господарка міста зміниться. Голосуймо всі на Републиканський тікет. 252-3

Український Републиканський Виборчий Комітет.

Іван Яців.

БІБЛІОГРАФІЯ ПРО УКРАЇНСЬКУ СПРАВУ.

Думаю, що для Українців, котрі бажають довідатися, що думають та пишуть про Українців та про українську справу Англьо-Саксонці, буде ціква пониэша бібліографія. Обіймає вона важнішу англійську літературу про сю справу, головно в журналах, які були поміщені від початку Великої Війни аж до тепер.

Цей спис обіймає теж праці Українців, але не виключає праць в книжковій формі загально відомих українському загалу. Також не можу ручити, що спис поданий є вичерпуючий. Однак я старався віднайти всі статті написані. Я певний, що згодом зможемо цю листу точніше доповнити. Ця бібліографія тимчасова може послужити для слідуючих цілий:

1. Для розповсюдження інформацій про українську справу; на них можна звертати увагу чужинців.

2. Українці, котрі хочуть писати ві цю тему до англійських журналів, найдуть в них рідні корисні дані.

3. Молоді Українці, головно в Злучених Державах, котрі не володіють добре українською мовою або не читають по українськи, можуть заспинути зі статей інформації, які вони повинні знати.

1. The Ukrainian Question., Independent, 98, May 31, 1919.
2. Ruthenians. J. Canuck. Il. Canadian Magazine, 40:403-10, March, 1913.
3. New Canadians Making Good. Frank Yeigh, Canadian Magazine, 59:227-35, July, 1922.
4. Birth of the Ukrainian Republic. Map. Literary Digest, 56:7-8, February 23, 1918.
5. Cry of Ukraine. Map. Review of Reviews, 53:485-6, April, 1918.
6. Effect of the Ukrainian treaty on the war-tank of America and the Allies. Current Opinion, 64:157-8, March, 1918.
7. German Aggression in Russia; Record of events placing Finland and the Ukraine more fully under Teuton control. Map. Current History Magazine, New York Times, 8 pt. 1, :449-54, June, 1918.
8. Little Russia. T. L. Stoddard. Century, 94:569-76, August, 1917.
9. Religion of Ancient Ukraine. Scientific American Supplement, 85:114-15, February 23, 1918.
10. Russia's Ireland. A. S. Johnson. New Republic, 5:146-7, December 14, 1915.
11. Ukrainia. W. Czerniewski. Living Age, 299:297-9, November 2, 1918.
12. The Ukraine, a new Nation. Frederic Austin Ogg. Munsey's Magazine, October, 1918.
13. Ukraine and its Separate Peace. Map. Current History Magazine, New York Times, 7 pt. 2:426-34, March, 1918.
14. Ukraine in Literature. Literary Digest, 58:29-30, August 31, 1918.
15. Ukraine, Past and Present. N. O. Winter. Il. National Geographic Magazine, 34:114-28, August, 1918.
16. Ukraine People's Republic. Independent, 93:335-6, March 2, 1918.
17. Ukraine throws off the Shackles of Serfdom after 263 years. Literary Digest, 56:47-50, January 12, 1918.
18. Ukrainian peace treaty. Official summary of its terms. Current History Magazine, New York Times, 7 pt. 2:435-7, March 1918.
19. Ukrainian Republic. Map. Review of Reviews, 57:307-8, March, 1918.
20. Ukrainia's doubtful granary. Bellman, 24:232, March 2, 1918.
21. Year in Ukraine. R. d'Aux. Living Age, 299:513-20, 599-608, November 30 — December 7, 1918.
22. Literature of Ukraina. G. F. Lees. Living Age, 298:752-5, September 21, 1918.
23. Old Folk Songs of Ukraina. tr. by F. R. Livesay. Poetry, 9:74-6, November, 1916.
24. Ukrainian Folk Song. F. R. Livesay. Bellman 23:433-6, October 20, 1917.
25. Ukrainians (Ruthenians) and the War. Map. B. Sands. Contemporary, 109: 369-77, March, 1916.
26. Future of the Ruthenians. Il. Map. Literary Digest, 51:344, August 21, 1915.
27. Ruthenian Question in Russia. S. Rapoport. Contemporary, 112:300-5, September, 1917.
28. United Ruthenian Church of Galicia under Russian Rule. F. A. Palmieri, Catholic World, 103-439, June, 1916.
29. Who are the Ruthenians? il. Review of Reviews, 53,99-100, January, 1916.
30. Ukrainians in the United States; First Congress of the Submerged People. Survey, 35:121, November 6, 1915.
31. Ukrainian pictures. M. C. P. Lynch. Catholic World, 107:820-5, September, 1918.
32. Allied dog in the Ukrainian Manger. H. G. Alsberg. Nation, 110:392-3, March 27, 1920.
33. Appeal of the Ukrainian Cooperatives. Nation, 110:184-5, February 7, 1920.
34. Case of the Ukraine. Nation, 108:635-6, April 19, 1919.
35. The Ukrainians. The New Republic, December 3, 1919.
36. Confusion of Ukrainia. Independent, 97:9; January 4, 1919.
37. Future of Ukrainia. W. Czerniewski. Living Age, 299:713-5, December, 1918.
38. Letter from General Petliura. Review, 1:621-2, November 29, 1919.
39. Mid-European Union and the Ukraine Nation, 108:812, May 17, 1919.
40. Poland Freeing the Ukraine(?). Literary Digest, 65:29-30, May 15, 1920.
41. Ruthenes or Ukrainians. N. Petresco. Pan American Magazine, 28:125-6, January, 1919.
42. Situation in the Ukraine. H. G. Alsberg, Nation, 109:569-70, November 1, 1919.
43. So-called Little Russia. Map. Literary Digest, 61:27-31, May 10, 1919.
44. Ukraine. Edinburgh Review, 229:92, January, 1919.
45. Ukraine and the Balance of Power. H. A. Gibbons, Century, 102:463-71, July 1921.
46. Ukraine's Fight for Freedom. K. Vishevich. Current History Magazine, New York Times, 11, part 1:123-6, October, 1919.
47. Ukraine's political bill of health. Literary Digest, 62:26, September 6, 1919.
48. Ukrainian Kaleidoscope. J. Landfield, Review, 1:679-80, December 20, 1919.
49. What happened in the Ukraine. E. E. Slosson. il. Map. Independent, 98:169-71, May 3, 1919.
50. Ukrainian and Bohemian Needlework. Il. Ladies' Home Journal, 38:32, November, 1921.
51. Ukrainians: Letters of an Ukrainian Soldier (Dr. Omellan Tarnavsky). Current History Magazine, New York Times, 14:657-61, July, 1921.
52. Ukrainians in Canada. F. Heap. Canadian Magazine, 53, 1, 39-44, May, 1919.
53. Ukrainians in America. Literary Digest, 63:40, November 15, 1919.
54. First impressions of Soviet Ukraine. C. Ross. Living Age, 314:14-20, July 1, 1922.
55. German view of the Ukraine. Map. Review of Reviews, 68:208-9, August, 1923.
56. New Map of Europe and the Ukraine. A. Margolin. Map. Current History Magazine, New York Times, 16:309-16, May, 1922.
57. Ukraine. D. S. Mirsky. Quarterly, 239: 318-35, April, 1923.
58. Ukraine's grievance in East Galicia. M. Bakowski. Current History Magazine, New York Times, 16:514-15, June, 1922.
59. Poland's rule in East Galicia: Reply to M. Bakowski. C. A. Randau. Current History Magazine, New York Times, 15:876-9, August, 1922.
60. Ukrainian Movement. Review of Reviews, 69:441-2, April, 1924.
61. Ukrainia's relation to Russia. A. M. Nikolaieff. Map. Current History Magazine, New York Times, 16:782-5, August, 1922.
62. Ukrainia's right to independence. A. Malofie. Current History Magazine, New York Times, 17:108-9, October, 1922.
63. What the Reds did to the Ukraine. Current History Magazine, New York Times, 16:631-6, July, 1922.
64. Woodrow Wilson to the Ukraine. O. Keun. Living Age, 314:20-3, July 1, 1922.
65. Turco-Ukrainian Treaty; text. Current History Magazine, New York Times, 17, 770, February, 1923.
66. Ukrainian Case against the Poles: P. Tarnavsky. Current History Magazine, New York Times, 17:820-3, February, 1923.
67. Text of Russia's Treaty with the Ukraine. Current History Magazine, New York Times, 17:107-8, October, 1922.
68. Ukrainian National Chorus. L. Lewishon. Nation, 113:477-8, November 1, 1922.
69. Ruthenian Catholics and their right. Catholic World, 119:165-7, April, 1924.
70. Free speech in Poland. Nation, 120-700, June 27, 1925.
71. Education in Ukraine. School and Society, 21:168, February 7, 1925.
72. Ukrainians in Canada. Songs and Dance of the Ukrainians. P. R. Livesay. Il. Canadian Magazine, 67:20, January, 1927.
73. Over the Steppe. M. Robin. Bookman. 65:640-1, August, 1927.
74. Seeing the Ukraine. J. G. Sram. Living Age, 314:486-8, September 1, 1922.
75. An autonomous Ukraine. Open Court, 32:43-50, January, 1918.
76. Little Russia and its claim for independence. C. Gazus. Open Court, 30:150-61, June, 1916.
77. Position in the Ukraine. New Statesman, 11:166-7, 18517, June 1—9, 1918.
78. Ukraine and Europe. J. Margulies. Spectator, 123:273-4, August 30, 1919.
79. Ukrainian and Finnish peace treaties. American Political Science Review, 12: 711-13, November, 1918.
80. Ukrainian peace and the Bolsheviks. New Statesman, 10:464-5, February 16, 1918.
81. Ukrainian Revolt. New Statesman, 12: 456-7, October 19, 1918.
82. Little Russians and the Russians. G. Pidduny. New Statesman, 13:211, May 31, 1919.
83. Ukrainian Family. R. Feinberg. Menu au Journal, 14:202-7, February, 1928.
84. Bird's eye view of the Ukraine. New Europe, 15:182-3, June 3, 1920.
85. Chaos in the Ukraine. New Europe, 14: 286-7, April 1, 1920.
86. Ukraine politics. D. Mountjoy. New Europe, 15-249-56, June 24, 1924.
87. Ukrainian farce. New Europe, 15:301-8, July 8, 1920.
88. Polish-Ukrainian agreemnt. New Europe, 15-97-8, May 13, 1920.
89. Ukrainian theatres. D. L. Breed' Drama 10:239-41, March, 1920.
90. Pilsudski and Petlura. D. Mountjoy. New Europe, 15:184-6, June 3, 1920.
91. Carpathian-Ruthenia. New Europe, 16: 70-1, July 29, 1920.
92. Natural resources of Ukraine. S. Novakovski. Journal Geography, 23:293-300, November, 1924.
93. Ruthenia: Land Behind God's Back. K. S. Leaf. Outlook (Lond.), 54:330, November 8, 1924.
94. Ruthenia, in wildest Central Europe. L. Hyde. il. World Today, 47:116-22, January, 1926.
95. Memorandum to the Government of the United States on the recognition of the Ukrainian People's Republic. Batchynsky, J. Friends of Ukraine, 1920?
96. What about Ukraine? Friends of Ukraine, 1920.
97. Republic of Ukraine. Litman, S. Pamphlet, University of Illinois.
98. Protest of the Ukrainian Republic to the United States against the delivery of Eastern Galicia to Polish domination. Friends of Ukraine, 1919.
99. Ukraine and the Ukrainians. Revyuk, E. Friends of Ukraine, 1920.
100. Trade with Ukraine. Revyuk, E. Friends of Ukraine, 1920.
101. Ukraine, Poland and Russia and the right to the free disposition of the peoples. Shelukhin, S. Friends of Ukraine, 1920.
102. Ukraine on the Road to Freedom. Ukrainian National Committee, 1919.
103. Ukraine and Russia. Timoshenko, W. Friends of Ukraine, 1919.
104. Inhuman blockade strangling a nation. Friends of Ukraine, 1920.
105. Cossacks, their History and Country. Cresson, W. P. 1919.
106. Russians and Ruthenians in America, Bolsheviks or Brothers. Jerome Davis, 1919.
107. The Russian Soviet Republic, 1923. The Ukraine, Chap. 5, Edward Alsworth Ross.
108. Minorities Without a Champion. Ukrainians and White Russians. The Manchester Guardian Weekly, London, March 22, 1929.
109. The Polono-Ruthene Problem. The Polish Tribune, Feb. 15, 1916.

Повисші журнали і т. п., можна набути в бібліотеках більших університетів та колегій. Хто не має доступу до них з причин віддалі, той може замовити їх особіна чи разом через місцеву книгарню, якщо приймірники не вичерпані.

Точність.

Служниця, котра просила свою пані написати їй лист до милого:

„Ох, я вам так дякую, пані. Лист дуже гарний. Але прошу додати, що я перепрашаю його, що він писаний нечитко та з похибками."

З ЖИТТЯ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

РАДЯНСЬКЕ БУДІВНИЦТВО.

На вул. Карла Лібкнехта, 11.

Салаба. У садибі—будинок. Новий. Зовсім новий. Зодужований уже в добу соціялістичного будівництва. І на соціялістичних засадах.

Житлобудівний кооператив—хазяїн, будівний відділ Житлоспілки — виконавець усієї роботи. Необізнана з будинком людина може зробити надзвичайно втішний висновок:

— Не будинок, а — крок до соціялізму!

Але... Дивна справа: люди, що випадково проходили повз садибу на вул. Карла Лібкнехта, 11 і кидали оком на новий будинок, знизували плечима й здивовано питали самих себе:

— Хм... Невже в нас таки бракує архітектів, що до будівництва взялися шевці?...

Інші проходячи, так само дивуючись, думали інакше:

— Безперечно, це — наслідок гонитви за двома зайцями. Тут не тільки дім будували, а й гав ловили... А що, погнавшись за двома зайцями, жодного не зловиш, то...

Одно слово — на вул. Лібкнехта, 11 замість пристойного дому стояв дім — каліка.

Перше — будинок глибоко вгруз у землю.. До речі: дещо з садівництва. Якщо, садовивши деревце, глибоко закопати його в землю, то з нього виросте казнащо. Те саме й з домамами. Їх, як і дерева, треба вкопувати в землю вмілчи. Бо інакше замість дому теж казнащо виросте.

Цього, мабуть, не знали деякі Будівники з Житлоспілки. А тому на вул. Карла Лібкнехта, 11 замість дому виросло казнащо. Коли воно виросло, пожильці, ледве оселившись у ньому, зразу це відчули. А відчувши, почали кричати на гвалт.

Будівники взялися тоді виправляти зіпсовану справу. Спосіб — простий: викопати будинок з землі. Викопали. І лягли спочивати на лаврах.

А тимчасом настала осінь (діло було торік), а потім — весна (цього року). Будинок перетворився на Ноїв ковчег і довгенько (приблизно сорок днів і сорок ночей) пливав на воді. А наслідок звісно який: змокріла й позеленіла північна стіна, в кімнатах запахло вогким льохом.

Пожильці знову вдарили на гвалт. І знову будівники взялися виправляти вдруге зіпсовану справу. Поставили одну людину, і ця людина два тижні возила землю, камінь тощо. Це — наново засипали будинок.

— Дозвольте! — закричали пожильці. — Це ж не діло. Асфальту давайте.

Будівники — люди добрі. Асфальту — то й асфальту. Незабаром пожильці мали нагоду любуватися, виглядаючи з вікон у двір, кількома асфальтовими казанами. Асфальту, правда, не бачили, але й самі казани тішили: є казани — отже буде й асфальт.

Гай, гай! Не довго ім довелося тішитись... Полежали казани щось днів зо два — і ратом зникли. Нема асфальту, нема казанів. Спорожніло по двіря, розкопане, розрите, скидаючись більше на залишене поле бою часів війни, ніж на звичайне подвіря.

Пожильці знову вдарили на гвалт. Били на гвалт аж до вересня. І добились: асфальтові казани знову на подвірі. Будівники, що скидаються на шевців, чи шевці, що взялися до невластивої їм професії будівників, на цей раз не тільки казани привезли. Зарухались лопати, забігали люди. І будинок знову ввійшов у землю. Перший поверх перетворився майже на пів-підвал.

А асфальтові казани... Асфальтові казани? Вони постояли собі трохи і знову зникли. Отак, як бачите. Казанам нема нінякого діла до того, що вздовж полудневої стіни викопано рівчака, насипано дрібного каменю, але асфальтом не залито.

Зникнення казанів спокійні будівники пояснили зденервованим пожильцям просто:

— І чого ви турбуетесь! Ну, не встигли привезти піску. Ну, асфальтовикам нема часу чекати... А ви не втрачайте надії: вони ще повернуться.

Повернуться? Може. Не маємо підстав не вірити. І навіть навпаки: можна висловити тверду певність, що пожильці будинку ч. 11 на вул. Карла Лібкнехта ще не раз бачитимуть у себе на подвірі асфальтові казани! Не хвилюйтесь, товариші: будівники з Житлоспілки мають час! Ось тільки не знати, як із кишенею нещасливих членів житлобудівного кооперативу ч. 11 на вул. Карла Лібкнехта... Ну витримає вона? Адже експерименти відбуваються її коштом.

А експерименти чималі. Роблять їх не тільки знадвору, а й усередині будинку. Важна річ — ці експерименти, а тому дозвольте не пускати вам, шановний читачу, нервів довгим описуванням їх. Дозвольте коротенько про них тільки згадати.

Печі.

Пожильці заперечують, що то печі.

— Нема, — кажуть, — у нас печей, а є „вольное поддражание" памятникові св. Ярини, що стоїть коло Палацу праці на вул. Короленка. Вгатили у нього 2½ пуда дров зараз, а воно тобі ледве-ледве теплого духу пустить.

Шпалери. Були колись. А тепер нема. Облізли. Надто в першому поверсі. Спритні будівники наліпили їх на вогкі щойно потинькованої стіни, а вони капосні не захотіли триматися.

Фарбування в приміщеннях. Воно триває й досі. Примітення лянані, забруднені. Багатьох пожильців це фарбування примусило шукати притулку по сусідах. Колиб їм там і не зазимувати! Це може статися...

Хліви. Вони існують поки-що тільки в мріях пожильців. А що без хлівів жити не можна, то пожильцям доводиться бігати за чвертьверстви на инше подвіря.

Ванни. З ваннами ціла поучна історія. Будуючи дім, про ванни, на щастя, не забули. Але зробили так, що ванної кімнати не можна було опалювати. Деякі пожильці хотіли з цього скористатися й здати свої ванни в оренду Укрмясхолодобійні та Сообщепиту.

— Чудові, — казали — холодильні будуть!

Та їм із ним не пощастило. Будівники згадали цього літа, що холодна вапна не кожному корисна і поробили печі, щоб опалювати ванни. Перебили комерцію...

Нарешті — про вентиляцію. Ну, звісно, приміщення без вентиляції не буває. Це знає навіть той, хто будував описуваний дім на вул. Карла Лібкнехта, 11. І він улаштував вентиляцію. А що через ту вентиляцію до кімнат проходило не свіже повітря, а вогкість та сморід від мокрих підлог, то цього року муситься в домі нову вентиляцію робити. Зробили гаразд. Попробивали крізь стіни з кімнат діри за двір. І тепер пожильці розкошують: не тільки свіже повітря до них у кімнати проходить, а й коти пролазять.

Отже, дихаючи свіжим повітрям та ганяючи чужі коти, пожильці енергійно чухають потилиці й обраховують:

— Ось стільки карбованців викинули на викопування й закопування будинку, плюс ось стільки на ванни, плюс на печі, плюс на...

А далі зневі рившись безладно махають роками:

— Рахуй, не рахуй, а приміщення на якихось 40—50 кв. метрів тисяч в одинадцять ускочить!...

А скільки шкоди зазнає від цього ідея пайового житлово-кооперативного будівництва! — додамо ми. Такими крокаами не скоро до соціялізму дійдеш.

А. Хуторян.

(„Пролетарська Правда", Київ).

ЩО ОДЕРЖАЛО ЗАКАЗНАТТЯ ЗА ДЕСЯТЬ ЛІТ.

Дня 27-го жовтня, в 11-ті роковини основання Чехословаччини, мають відбутися вибори до парляменту й сенату. З цього приводу видала краєва комуністична партія Закарпаття відозву, в якій робить підрахунок усього того, що одержало населення за 10 років панування чеської влади. Помимо того, що відозва сильно цензурована, наводимо уривки, що їх перепустив навіть чеський цензор.

На Закарпаттю панує безробіття. Заробітки жебрачі, а дорожнеча росте й через те реальна платня зменшується. Раціоналізація витискає останні сили, нищить здоровля й життя робітника. Замість запеленого законом 8-годинного дня праці є 10, 14, а навіть 16 годин праці.

Земля, ліси й пасовиска залишилися в руках поміщиків, державі й попівства. Беззмельне й малоземельне селянство не мало нінякої користи з земельної реформи. Землю дають куркулям, панським поміщикам, аграрницьким кортежам і чеським кольоністам. Ліси, як і раніш, належать до поміщиків і держави.

На папері панщини нема, але в житті є вона ще страшніша ніж у давні часи. Поміщики примушують селян платити значні суми за аренду землі і пасовиск, а з більшої части давати ще крім грошей і даровану працю. І тоді, коли план кличе пролетаря за гроші, полевий робітник працює даром. Ліси дають панству багатство й радість, а нарід платить за право побудування земель. хати кріваві гроші, а дитячий і юний звірюка корчується селянською працею. Через те селяне покидають дім і родину й емігрують в чужі краї.

За десять років в десять раз збільшився податок. В 1919 р. платило Закарпаття 9,000-000 кч. податків, а в 1929 р. досягла сума податків 94,000-000 кч. Для збирання податків побудовано величезний апарат, який на одному тільки Закарпатті коштує 32,606,714 кч. річно. Поверх 20 міл. виказують по року на Закарпатті на самих тільки жандармів, 16,-339,000 на суди і т. д.

Плян денаціоналізації Закарпаття переводиться різними способами. При парцеляції землі влада спровадила сюди чеських кольоністів, дала їм землю, а банки це діло фінансували. Всі уряди обсаджено чеськими урядовцями, які не хочуть знати мови місцевого населення. Але головна струя чехізації пливе через школу, шкільну політику. Процес чехізації міського шкільництва вже закінчується: у всіх гімназіях є вже паралельні чеські класи, а цього року розпочався чехізація державної вчительської семінарії. На держанні кошти основується чеські шкільні інтернати. І на селі є вже чехізація в повному ході. Вже існує 150 сільських чеських шкіл (80% всього шкільництва), тоді, коли раніш не було на Закарпатті ні одної чеської школи. Крім цього йде дальше будування чеських шкіл по селах там, де нема ні одної чеської дитини, тоді, коли в десятках українських шкіл нема зовсім школи.

Диктований з Праги язиковий хаос не є нічим иншим, як переходом на ступінь чехізації. Ціллю цього хаосу є здушити процес українського національного відродження.

ЛЮДОГД.

Капітан корабля „Монровія" був тихою, приязною людиною. Це знали всі на кораблі, знали й торговельні агенти в пристанях в Банкок, Сан Франціско, Мелборн і в Бостоні.

Від чверть року я був помічником стерника на його кораблі. „Монровія" плила з ладувком салітри з Чіле через панамський канал до Ажександрії. Ми посувалися здовж берегів Екваодра. Карабель плив повільно і матроси стали ловити рибу.

Вже кілька риб витягнено з води, як ось попався на гачок велитенський людоід — акула. З великим трудом ми витягнули її на поклад. Риба була скажено хвостом по залізних стовпах і ніхто не посмів приступити до неї.

Тоді сталася несподівана подія. Наш капітан, той сам все приязний і добродушний капітан, пробився крізь юрбу матросів і кинувся з великою сокирою на акулу. Він вимахував мов дикий своєю зброєю, бив нею на ослін раз-по-раз. Кров прискала й заливала його одяг. По його обличчі теж стікала кров. Звірюка би-лась на всі боки, поки сокира не пошматувала її на куски.

Капітан обернувся, поглянув по нас чужим, холодним поглядом і пішов геть. Ми стояли ще довго мовчки, дивились на понівечиного звіра і не могли зрозуміть цього дивного вибуху.

Минули тижні. Була спокійна, зоряна ніч. Наш корабель плив тихо, минав непомітно милю за милею. Тоді капітан став оповідати.

— Мушу розповісти, инакше будете вважати мене божевільним. Буде вже 25 років тому. Я був матросом на американському пароплаві „Сан Бім". Ми їздили з Ліме до Канади. То сюди, то туди. все та сама дорога.

Одного дня помічалася машина. Це було на побережі Екадора. Була страшлива спека, на покладі і в кабінах. Нестерпно. Хтось з нас скинув одяг і скочив у воду, за ним другий, третій. Скочив і я.

Куліть була чудова. Я обплив довкруги корабля раз, другий, третій. Мої товариші давно вже були на покладі, а я все пливав.

Нараз я побачив, як всі на хилились понад поручі і стали руками показувати на воду. Я зрозумів. „Акула!" закричали всі. Акула! — зазвеніло в моїх вухах. Акула! — шибнуло мені крізь голову. Акула!

Я побачив, як з невеликої віддалі поволі підпливали до мене гострі, дуговаті рибачі плавці.

Я хотів плисти, ратуватись... запізно! „Лежати тихо!", загреміло з покладу. „Не рухатись!" Цей приказ прошив моє тіло. Я лежав мов колода на воді.

Акула наближалась. Допливала до корабля. На воду посипались куски сала. Звірюка повернулась горі животом, розтворила пащеку, хапала жадливо сало і зникла.

Я знов хотів рухнутись. „Лежати спокійно! Ми поможемо тобі!" Я гуляв по воді як кусок дерева.

Нечайно біля мене зявилась акула. Жах здавив мені горло. Я не хотів згинути, ні, не такою смертю. „Ми поможемо тобі! — пригадались мені слова згори і це додало мені сили. Спокійно!— Цілком тихо! — вони поможуть!

Ще лиш який метер віддаляла мене від потвори. Чи позернеться вона знов на спину? — вхопить!? — роздере мене? — На воду плюснули знов куски сала. Товариші відвертали увагу звіра. Він обернувся туди і його шкіра посвячувалась по моїх плечах.

— Кров зілляла від жаху. — Потім усьо минуло.

Над корабельним поручем покавалося деревяне бервено, посувалося щораз ближче до мене, поки не стануло надо мною. Через вижолоблений рівчак по ньому лежала дина, а на ній кінці висів ратунковий пояс. І всунувся обережно в воду.

„Міцно держатись!" почувся приказ і мої пальці вп'ялись у линву. Одним замахом я полетів вгору. За мною підскочила акула, два ряди острих зубів блиснули на мить, а потім тіло впало тяжко на воду, збиваючи піну аж до мене. Я був виратований.

З того часу минуло 25 років. Але я не можу забути цієї пригоди. Коли бачу, як на нас, моряків, з усіх сторін натують акули, держать нас тут на кораблі як у неволі, я скипаю вись гнівом. Це одинокий гнів мого життя.

(Переклад з німецького).

Жінка: Чого шукаєш стільки годин?

Чоловік: Спинки від ковнірця.

Жінка: Так маєш її в сороч-ці.

Чоловік: Самособою. Ніщо инакше не є на своєму місці!

ВПРОСТ
BALTIC AMERICA LINE
НА УКРАЇНУ
BALTIC AMERICA ЛІНІЯ Є ОДИНОКА
ПРОСТА ЛІНІЯ МІЖ ДАНЦІГОМ І АМЕРИКОЮ
яка оперує найбільшими, найпоспішнійшими і найвигіднійшими кораблями межи НЮ ЙОРКОМ і ДАНЦІГОМ.
Посліпні і виділні полученя залізничі можна дістати з ДАНЦІГУ ДО МІСЦЯ ПРИЗНАЧЕННЯ.
Цими як найвигіднійшими кораблями Балтик Америка Лінія перевозить емігрантів до Америки.
Українці навчилися з власного досвіду, що оплачується їхати до Рідного Краю, нашою ПРОСТОЮ ЛІНІЄЮ без пересідання. Перепроваджуванням і переношенням багажу, умучуючим подорожуванням залізничим і малими кораблями, те все омінете, коли подорожуєте нашою Лінією.
АМЕРИКАНСЬКІ ДОЛЯРИ ДО СОВІТСЬКОГО СОЮЗА
каблем або почтою.
Скора і точна ПЕРЕСИЛКА американських долярів до всіх частей Совітської Республики
ГАРАНТОВАНА
ДОМАГАЙТЕСЯ всегда ПЕРЕСИЛКИ ЧЕРЕЗ БАЛТІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКУ ЛІНІЮ коли шлете гроші.
Голостіться до місцевих агентів або
BALTIC AMERICA LINE
8-10 BRIDGE STREET, NEW YORK, N. Y.
Другі офіси в Pittsburgh, Chicago, San Francisco, Seattle і головніших містах Канади.

DR. N. M. HNATYSHYN
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ І АКУШЕР
2191 PROFESSOR STREET, CLEVELAND, OHIO.
Проти українського банку. Телефон: ATLANTIC 2054.

ПРИБІЖНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ДІТИ пошукують свого батька Петра Морського, родом з Турівки, повіт Скалат, Галичина, котрий тому вже як сім літ Бразилії, N. H. Тепер має перебувати в Детройт, Мич. Хто о ним знав або він сам, нехай голоситься до дітей, скоро, бо мамі у шпиталі лежить і хто знає чи не скоро до нас Анна Морська, 70-15 N. 5th St., Brooklyn) N. Y.

ВЗОРИ канва, нитки до вишивання D. M. C. і стемпівані речі. Пишіть по каталог до: UKRAINIAN BAZAR, 170 E. 4th St., New York, N. Y.

ПРОДАЄ ДОМИ в місті НЮ ЙОРКУ і околиці
Українська чима С. ФЕСОЛОВИЧА І М. КСЕЗІСТОГО EXCHANGE REALTY CO. 41 East 7th St., New York City Tel. Orchard 9677.

Д-Р СТЕПАН СУКОВАНЧЕНКО
807 AVE. D., ROCHESTER, N. Y.
Години офісу: 9—11 рано; 6—8 веч. Неділями 9—12 рано.
В инші часи після умови.
Телефон: STONE 5954

СТІННІ КАЛЕНДАРІ на рік 1930 ВЖЕ ВИЙШЛИ З ДРУКУ.
Маємо на складі 50 різнородних календарів на 1930 рік. Календарями друкований по українськи, свята означені червоними буквами.
Ціна за один календар 30 ц. з пересилкою, а 4-ма доляра.
Шторинам, агентам і для тих, що хотять заняття продажно календарів, висилаємо даром сим стінних календарів по гуртовій ціні. За попереднім — неділянком $5.00 вишлемо 30 штук окладових календарів, щоб-ліпше оглянули, а опісля замовляли більше число. Замовлення посилайте на адресу: UKRAINIAN BAZAR, 170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

Feen-a-mint
The Laxative You Chew Like Gum
No Taste But the Mint
At Druggists—15c, 25c

ВАСИЛЬ І МАРІЯ-МУЗИКА УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
ДВА ОФІСИ:
NORTH SIDE: 2157 W. Chicago Ave. Phone: Brunswick 1767 або 7768.
SOUTH SIDE: 4954 So. Hermitage Ave. Phone: Hemlock 5500.
CHICAGO, ILL.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАЙМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568.

ТЕАТРАЛЬНІ ШТУЧКИ ДЛЯ ДІТОЧОГО ТЕАТРУ,
які можна набути у книгарні Свобода.
ЗУСТРІЧ. Новорічна пєса-казка на 2 зіп. В. Королів-Старий ... 15 ц.
ЧЕРВОНА ШАПОЧКА, драмована казка в 2-ох діях. К. Вільченко ... 20 ц.
ЗОЛОТИЙ ЧЕРЕВИЧОК, пєса-казка для дітий у 6-ох картинах. І. Цінка Орлівна ... 15 ц.
ПРОГУЛЬКА, комедійка на одну дію. Ст. Чубатівна ... 15 ц.
ТАРАС ПАСТУШОК, сценічний образок у двох діях ... 15 ц.
САМОТНИЙ У ЛІСІ, пєса на одну дію. Б. Д. Чебанівська-Дмитрієва ... 10 ц.
МАЛИЙ ТАРАС, діточа пєса на 3 зіп. В. Шопінський ... 20 ц.
СВЯТО ВЕСНИ, сценічний образок на дві, ні зі співами та хороводами. Василь Сафронів ... 25 ц.
ЗУСТРІЧА У ЛІСІ, сценічна картина в одній дії. Леся Верховинка. 10 ц.
"SVOBODA"
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.